

Установа адукацыі
“Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”
Інстытут павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў

**МЕТАДЫЧНЫЯ РЕКАМЕНДАЦЫІ
ПА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЕ
“АСНОВЫ ІНФАРМАЦЫЙНЫХ ТЭХНАЛОГІЙ”
спецыяльнасці перападрыхтоўкі
2-23 02 71 Бібліятэказнаўства і бібліяграфія**

Складальнік:

Барма А.А., старшы выкладчык кафедры культуралогіі і псіхалага-педагагічных дысцыплін Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў установы адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”, магістр педагагічных навук

Разгледжаны і рэкамендаваны да зацвярджэння:

*Кафедрай культуралогіі і псіхалага-педагагічных дысцыплін
(пратакол ад 07.09.2022 № 36);*

*Саветам Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў
(пратакол ад 22.09.2022 № 8).*

ЗМЕСТ

1	ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА	4
2	ТЭАРЭТЫЧНЫ РАЗДЗЕЛ	6
2.1	Хрэстаматыйны матэрыял	6
3	ПРАКТЫЧНЫ РАЗДЗЕЛ	16
3.1	Матэрыялы для аўдыторнай работы слухачоў з прымяненнем актыўных форм навучання	16
4	РАЗДЗЕЛ КАНТРОЛЮ ВЕДАЎ	17
4.1	Матэрыялы для арганізацыі самастойнай работы слухачоў	17
4.2	Пытанні для правядзення заліку па вучэбнай дысцыпліне	20
5	ДАПАМОЖНЫ РАЗДЗЕЛ	22
5.1	Вучэбная праграма па вучэбнай дысцыпліне	22
5.2	Спіс літаратуры	39
5.3	Відэаматэрыялы па вучэбнай дысцыпліне	42
5.4	Гласарый	43

1. ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Асаблівасцю функцыянавання інфармацыі галіны культуры і мастацтва з'яўляецца яе разнастайнасць (мультымедыйнасць) і вялікі аб'ём. Таму ва ўмовах інфармацыйнага грамадства неад'емнымі якасцямі кваліфікаванага спецыяліста сферы культуры з'яўляюцца высокі ўзровень ведаў і трывалыя ўменні ўжывання сучасных інфармацыйных тэхналогій не толькі для аўтаматызацыі руцінных аперацый, але і для рашэння творчых задач у прафесійнай дзейнасці.

Вывучэнне вучэбнай дысцыпліны “Асновы інфармацыйных тэхналогій” накіравана на забеспячэнне слухачоў базавымі ведамі, неабходнымі для эфектыўнага ўжывання сучасных інфармацыйных тэхналогій у сферы культуры ўвогуле, і бібліятэчнай сферы ў прыватнасці, фарміраванне ўменняў і навыкаў выкарыстання сродкаў апрацоўкі мультымедыйнай інфармацыі і інфармацыйных камунікацый з улікам сучаснага стану і сусветных тэндэнцый развіцця камп'ютарных інфармацыйных тэхналогій.

Метадычныя рэкамендацыі прадстаўляюць сабой сістэму дыдактычных сродкаў навучання па вучэбнай дысцыпліне. Структурна-лагічная мадэль выкладання вучэбнага матэрыялу спрыяе фармаванню ў слухачоў прафесійных кампетэнцый, накіраваных на выкарыстанне сучасных аўтаматызаваных бібліятэчна-інфармацыйных тэхналогій, электронных бібліятэк, а таксама рашэння прафесійных задач з выкарыстаннем камп'ютарных інфармацыйных сістэм, атрыманне навыкаў працы з разнастайнымі сродкамі адаленага доступу да электронных інфармацыйных рэсурсаў.

Мэта метадычных рэкамендацый – сістэматызацыя вучэбна-метадычных матэрыялаў, якія адлюстроўваюць падыходы да вывучэння аўтаматызаваных бібліятэчна-інфармацыйных тэхналогій і іх засваенне кіруючымі работнікамі і спецыялістамі бібліятэчнай справы Рэспублікі Беларусь, слухачамі спецыяльнасці перападрыхтоўкі 2-23 02 71 Бібліятэказнаўства і бібліяграфія.

Задачы метадычных рэкамендацый:

сістэматызацыя навуковай, навукова-практычнай, метадычнай, нарматыўна-прававой інфармацыі, якая адлюстроўвае праблемнае поле вучэбнай дысцыпліны;

упарадкаванне працэсу вывучэння вучэбнай дысцыпліны з улікам патрабаванняў, якія прад'яўляюцца да вучэбных заняткаў (арганізацыя, правядзення, інфармацыйна-метадычнае суправаджэнне; прымяненне метадаў актывізацыі пазнавальнай дзейнасці слухачоў);

забеспячэнне арганізацыі самастойнай вучэбнай працы і кантролю ведаў слухачоў;

аказанне слухачам метадычнай дапамогі ў засваенні матэрыялу;

аказанне выкладчыкам метадычнай дапамогі, неабходнай для арганізацыі адукацыйнага працэсу па дадзенай вучэбнай дысцыпліне на высокім навукова-метадычным узроўні.

У тэарэтычным раздзеле прадстаўленых метадычных рэкамендацый змяшчаюцца QR-коды на хрэстаматыйны матэрыял, які адлюстроўвае тэарэтычныя і факталагічныя матэрыялы па тэмах вучэбнай дысцыпліны.

Практычны раздзел уключае тэматыку круглага стала.

У раздзеле кантролю ведаў прадстаўлена тэматыка заданняў для самастойнай працы слухачоў.

Пытанні да заліку сфармуляваны ў адпаведнасці са змястоўнымі кампанентамі вучэбнай праграмы. Пры атэстацыі ўлічваюцца вынікі выканання заданняў, якія выносяцца выкладчыкам на самастойную працу слухачоў.

Дапаможны раздзел метадычных рэкамендацый уключае вучэбную праграму, пералік вучэбных выданняў і інфармацыйна-аналітычных матэрыялаў, якія рэкамендуюцца для вывучэння вучэбнай дысцыпліны (спіс асноўнай і дадатковай літаратуры).

Для павышэння эфектыўнасці вывучэння вучэбнай дысцыпліны рэкамендуецца выкарыстоўваць педагагічныя тэхналогіі для актывізацыі разумовай дзейнасці слухачоў (праблемнае навучанне, гульнявыя тэхналогіі), для эфектыўнасці кіравання і арганізацыі навучальнага працэсу (індывідуалізацыя навучання, тэхналогія паэтапнага фарміравання разумовых дзеянняў), тэхналогіі вучэбна-даследчай дзейнасці, калектыўныя і групавыя спосабы навучання і інш.

Для вывучэння дысцыпліны “Асновы інфармацыйных тэхналогій” прадугледжана 38 вучэбных гадзін, якія ўключаюць 14 вучэбных гадзін аўдыторных заняткаў (з іх: 6 вучэбных гадзін лекцый, 6 вучэбных гадзін практычных заняткаў, 2 вучэбныя гадзіны – круглы стол); 24 вучэбныя гадзіны – самастойная работа слухачоў.

Формай кантролю ведаў слухачоў з’яўляецца залік.

2. ТЭАРЭТЫЧНЫ РАЗДЗЕЛ

2.1 Хрэстаматыйны матэрыял

Раздзел 1. Прымяненне сучасных інфармацыйных тэхналогій у дзейнасці бібліятэк

Тэма 1.1 Сучасныя інфармацыйныя тэхналогіі ў бібліятэцы

План лекцыі:

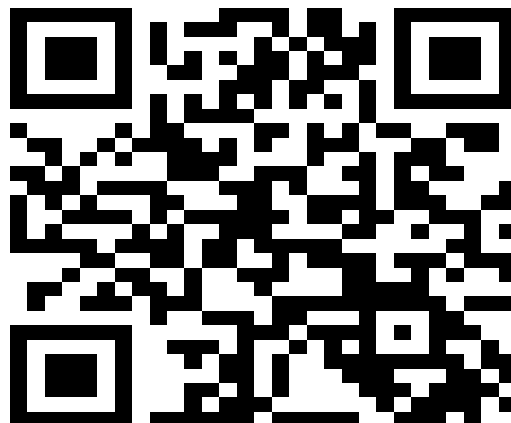
1. Асноўныя этапы развіцця інфармацыйных тэхналогій. Прыкладное значэнне інфармацыйных тэхналогій.
2. Асноўныя метады і сродкі прымянення інфармацыйных тэхналогій.
3. Прыкладныя інфармацыйныя тэхналогіі.
4. Месца і мэты выкарыстання інфармацыйных тэхналогій у бібліятэцы.

Хрэстаматыйны матэрыял

Информационные технологии в культуре [Электронный ресурс] : учеб.-метод. комплекс / Белорус. гос. ун-т культуры и искусств, фак. культурологии и социокультурной деятельности, каф. информационных технологий в культуре ; сост. : Т. Д. Орешко [и др.]. – Минск, 2017. – С. 9–98.

Опыт применения цифровых технологий и основы создания мультимедийного контента в учреждениях культуры : учеб. пособие / А. А. Лисенкова, А. Ю. Мельникова, И. Р. Черешнюк, М. М. Чудинова. — Пермь : ПГИК, 2021. – 248 с

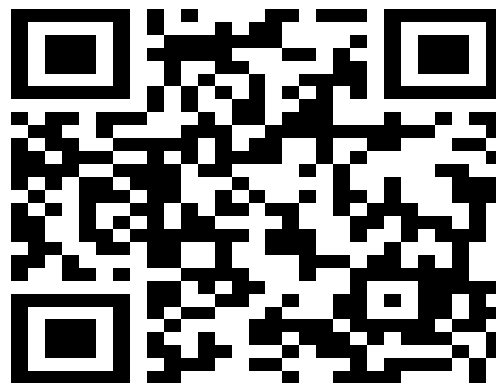
Библиотечное краеведение в сохранении и продвижении документального наследия России : метод. реком. / под редакцией Л. Г. Тараненко, О. В. Дворовенко ; библиогр. ред. Л. О. Миронова. – Кемерово : Кемеров. гос. ин-т культуры, 2022. – 100 с.

Учреждения культуры в медиасреде : науч.-метод. реком. / под ред. Н. В. Костюк, Л. Г. Тараненко, О. В. Дворовенко ; Кемеровский гос. ин-т культуры. – Кемерово : КемГИК, 2022. – 96 с.

Савкина, С. В. Технология
подготовки мультимедийных
библиотечных продуктов : учеб.
пособие / С. В. Савкина. –
Кемерово : КемГИК, 2021. – 126 с.

Контрольные вопросы по теме

1. Назавіце асноўныя этапы развіцця інфармацыйных тэхналогій.
2. Назавіце асноўныя метады і сродкі прымянення інфармацыйных тэхналогій.
3. Якім чынам выкарыстоўваюцца інфармацыйныя тэхналогіі ў дзейнасці бібліятэкі?

Тэма 1.2 Аўтаматызаваныя бібліятэчна-інфармацыйныя тэхналогіі

План лекцыі:

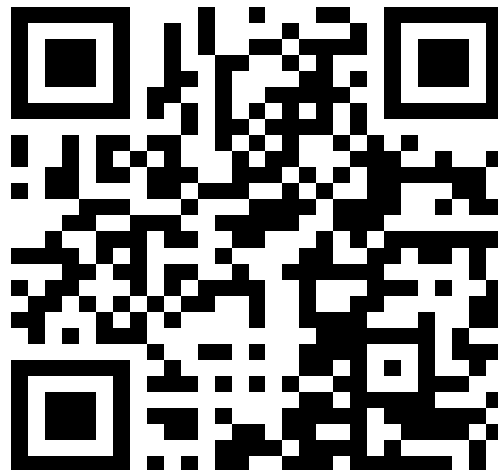
1. Аўтаматызаваныя бібліятэчна-інфармацыйныя тэхналогіі: прызначэнне і роля праграмага забеспячэння.
2. Класіфікацыя і магчымасці аўтаматызаваных бібліятэчна-інфармацыйных тэхналогій.
3. Класіфікацыя і магчымасці камп'ютарных сетак. Сучасныя сродкі тэлекамунікацый.
4. Асноўныя пратаколы і стандарты, якія выкарыстоўваюцца пры пабудове бібліятэчна-інфармацыйных камп'ютарных сетак.
5. Тэхналогіі Web-праграмавання. Агульныя падыходы да распрацоўкі web-сэрвісаў.

Хрэстаматыйны матэрыял

Информационные технологии в культуре [Электронный ресурс] : учеб.-метод. комплекс / Белорус. гос. ун-т культуры и искусств, фак. культурологии и социокультурной деятельности, каф. информационных технологий в культуре ; сост.: Т. Д. Орешко [и др.]. – Минск, 2017. – С. 9–98.

Меркулова, А. Ш.
Автоматизированные
библиотечно-информационные
системы: учебное пособие /
А. Ш. Меркулова. – Кемерово :
КемГИК, 2021. – 130 с.

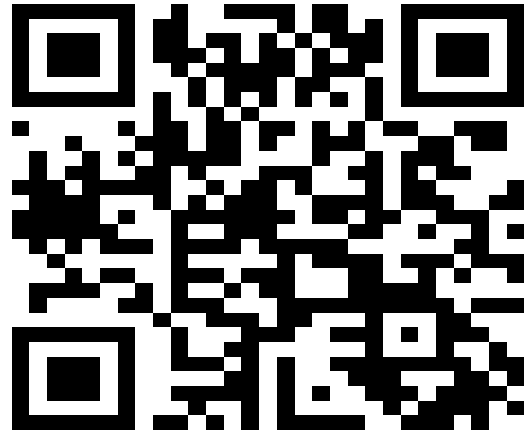
Мишова, В. В. Мультимедийные
технологии: практикум для
студентов / В. В. Мишова. –
Кемерово : КемГИК, 2017. – 80 с.

Обзор автоматизированных
библиотечных систем

Белоновская, И. Л.
Лингвистическое обеспечение
АБИС : учеб.-метод. пособие /
И. Л. Белоновская. – Минск :
БГУКИ, 2017. – 78 с

Кантрольныя пытанні па тэме

1. Назавіце аўтаматызаваныя бібліятэчна-інфармацыйныя сістэмы, якія выкарыстоўваюцца ў бібліятэках Рэспублікі Беларусь.
2. Назавіце асноўныя пратаколы і стандарты, якія выкарыстоўваюцца пры пабудове бібліятэчна-інфармацыйных камп'ютарных сетак.
3. Назавіце падыходы да распрацоўкі web-сэрвісаў тэхналогіі Web-праграмавання.

Раздел 2 Применение электронных информационных ресурсов у библиотек

Тема 2.2 Электронная библиотека. Электронная база документов

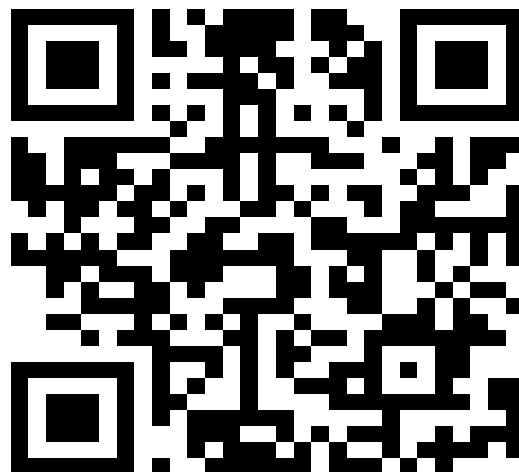
План лекции:

1. История создания электронных библиотек (ЭБ). Основные термины.
2. Азначэнні тэрмінаў “лічбавая бібліятэка”, “электронная бібліятэка”, “віртуальная бібліятэка”, “гібрыдная бібліятэка”, “архіў адкрытага доступу”, “інстытуцыянальны рэпазіторый”, “тэматычны рэпазіторый”.
3. Праграмае забеспячэнне для электроннай бібліятэкі. Выбар праграмай абалонкі электроннай бібліятэкі.
4. Пошуковы інтэрфейс электронных библиотек.
5. Тэрміналогія і праблемы функцыянавання электроннай базы документов у бібліятэках.

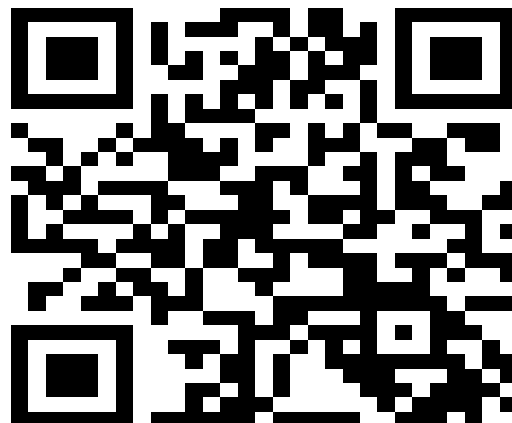
Хрэстаматыйны матэрыял

Оценка эффективности
деятельности библиотек
по созданию электронных
информационных ресурсов :
монография / Ю. Н. Галковская,
С. В. Зыгмантович,
М. Г. Пшибытко,
О. В. Бондарчук. –
БГУКИ, 2021. – 293 с.

Минск :

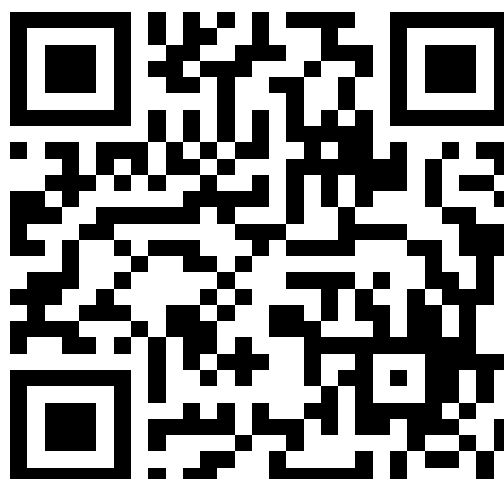
Опыт применения цифровых технологий и основы создания мультимедийного контента в учреждениях культуры : учеб. пособие / А. А. Лисенкова, А. Ю. Мельникова, И. Р. Черешнюк, М. М. Чудинова. — Пермь : ПГИК, 2021. – 248 с

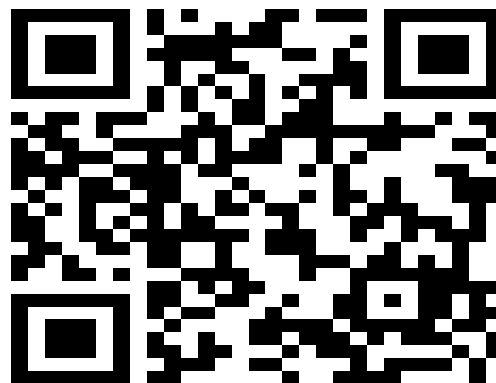
Методические рекомендации по разработке репозитория / под ред. М. Е. Шварцмана. – М. : Ваше цифровое издательство, 2018. – 34 с.

Учреждения культуры в медиасреде : науч.-метод. реком. / под ред. Н. В. Костюк, Л. Г. Тараненко, О. В. Дворовенко ; Кемеровский гос. ин-т культуры. – Кемерово : КемГИК, 2022. – 96 с.

Савкина, С. В. Технология подготовки мультимедийных библиотечных продуктов : учеб. пособие / С. В. Савкина. – Кемерово : КемГИК, 2021. – 126 с.

Создание электронной библиотеки (коллекции)

Работа с Google-сервисами в библиотеке: методические рекомендации

Кантрольня пытанні па тэме

1. Гісторыя стварэння электронных бібліятэк (ЭБ).
2. Азначэнні тэрмінаў “лічбавая бібліятэка”, “электронная бібліятэка”, “віртуальная бібліятэка”, “гібрыдная бібліятэка”, “архіў

адкрытага доступу”, “інстытуцыянальны рэпазіторы”, “тэматычны рэпазіторы”.

3. Праграмае забеспячэнне электроннай бібліятэкі.
4. Пошуковы інтэрфейс электронных бібліятэк.
5. Тэрміналогія і праблемы функцыянавання электроннай дастаўкі дакументаў у бібліятэках.

3. ПРАКТЫЧНЫ РАЗДЗЕЛ

3.1 Матэрыялы для аўдыторнай работы слухачоў з прымяненнем актыўных форм навучання

Круглы стол

Тэма 2.2 Электронныя бібліятэкі. Электронная дастаўка дакументаў (2 гадзіны)

Мэта: замацаваць тэарэтычныя веды, якія датычацца праблемы стварэння і выкарыстання электронных бібліятэк і сістэм электроннай дастаўкі дакументаў.

Задачы:

Абмеркаваць асаблівасці выкарыстання тэрмінаў “лічбавая бібліятэка”, “электронная бібліятэка”, “віртуальная бібліятэка”, “гібрыдная бібліятэка”, “архіў адкрытага доступу”, “інстытуцыянальны рэпазіторый”, “тэматычны рэпазіторый”.

Вызначыць мэты і прынцыпы стварэння ЭБ.

Прааналізаваць варыянты пабудовы арганізацыйна-структурнай мадэлі ЭБ і выбару яе элементаў.

Абмеркаваць асноўныя тэндэнцыі развіцця ЭБ.

Азнаеміцца з прымяненнем праграмных абалочак для стварэння электронных бібліятэк.

Парадак узаемадзеяння: прадугледжана выступленне слухачоў з паведамленнямі па тэме круглага стала і выніках самастойнай работы з наступным абмеркаваннем.

Пытанні для абмеркавання:

1. Тэрміналогія і праблемы функцыянавання электронных бібліятэк.
2. Арганізацыйна-структурная мадэль ЭБ і яе элементы.
3. Праграмнае забеспячэнне для ЭБ.
4. Электронныя бібліятэкі і аўтарскае права.
5. Пошуковы інтэрфейс электронных бібліятэк.
6. Электронныя бібліятэкі і воблачныя тэхналогіі.
7. Асноўныя тэндэнцыі развіцця ЭБ.
8. Тэрміналогія і праблемы функцыянавання ЭДД у бібліятэках.
9. Асноўныя тэхналагічныя працэсы ЭДД.

Тэма 2.2 Электронныя бібліятэкі. Электронная дастаўка дакументаў (2 гадзіны)

Мэта: замацаваць тэарэтычныя веды, якія датычацца праблемы стварэння і выкарыстання электронных бібліятэк і сістэм электроннай дастаўкі дакументаў.

Задачы:

Амеркаваць асаблівасці выкарыстання тэрмінаў “лічбавая бібліятэка”, “электронная бібліятэка”, “віртуальная бібліятэка”, “гібрыдная бібліятэка”, “архіў адкрытага доступу”, “інстытуцыянальны рэпазіторый”, “тэматычны рэпазіторый”.

Вызначыць мэты і прынцыпы стварэння ЭБ.

Прааналізаваць варыянты пабудовы арганізацыйна-структурнай мадэлі ЭБ і выбару яе элементаў.

Абмеркаваць асноўныя тэндэнцыі развіцця ЭБ.

Азнаеміцца з прымяненнем праграмных абалочак для стварэння электронных бібліятэк.

Парадак узаемадзеяння: прадугледжана выступленне слухачоў з паведамленнямі па тэме круглага стала і выніках самастойнай работы з наступным абмеркаваннем.

Пытанні для абмеркавання:

1. Тэрміналогія і праблемы функцыянавання электронных бібліятэк.
2. Арганізацыйна-структурная мадэль ЭБ і яе элементы.
3. Праграмнае забеспячэнне для ЭБ.
4. Электронныя бібліятэкі і аўтарскае права.
5. Пошуковы інтэрфейс электронных бібліятэк.
6. Электронныя бібліятэкі і воблачныя тэхналогіі.
7. Асноўныя тэндэнцыі развіцця ЭБ.
8. Тэрміналогія і праблемы функцыянавання ЭДД у бібліятэках.
9. Асноўныя тэхналагічныя працэсы ЭДД.

4. РАЗДЕЛ КАНТРОЛЮ ВЕДАЎ

4.1 Матэрыялы для арганізацыі самастойнай работы слухачоў

Раздзел 1 Прымяненне сучасных інфармацыйных тэхналогій у дзейнасці бібліятэк

Тэма 1.1 Сучасныя інфармацыйныя тэхналогіі ў бібліятэцы

Заданне (2 гадзіны)

Вывучыць з выкарыстаннем рэкамендуемай літаратуры наступныя пытанні:

1. Асноўныя метады і сродкі ІТ.
2. Базавыя інфармацыйныя тэхналогіі.
3. Тэхналогіі баз даных.
4. Прыкладныя інфармацыйныя тэхналогіі.
5. Спецыяльныя (прадметныя) інфармацыйныя тэхналогіі.

Літаратура для самастойнага вывучэння: [1, с. 20–33; 4, с. 80–176].

Патрабаванні да праверкі вынікаў самастойнай работы. Праверка вынікаў самастойнай работы ажыццяўляецца пры правядзенні бягучай атэстацыі (пытанні № 1-3, 5).

Тэма 1.2 Аўтаматызаваныя бібліятэчна-інфармацыйныя тэхналогіі

Заданне (6 гадзін)

Вывучыць з выкарыстаннем рэкамендуемай літаратуры наступныя пытанні:

1. Класіфікацыя і магчымасці камп'ютарных сетак.
2. Характарыстыкі сучасных ЭВМ.
3. Прызначэнне і функцыі аперацыйных сістэм.
4. Асновы выкарыстання сеткавых тэхналогій для інфармацыйнага абмену.
5. Праграмнае забеспячэнне World Wide Web.
6. Структура праграмага забеспячэння Internet. Пракаколы перадачы даных. Асноўныя прынцыпы і структура базавага пракаколу HTTP. Вэб-серверы. Вэб-кліенты
7. Тэхналогіі Web-праграмавання.
8. Інструментальнае асяроддзе для распрацоўкі праграм.
9. Асноўныя падыходы прымянення баз даных у аўтаматызаваных бібліятэчна-інфармацыйных сістэмах.

Літаратура для самастойнага вывучэння: [7, с. 7–14; 13, с. 131–149].

Патрабаванні да праверкі вынікаў самастойнай работы. Праверка вынікаў самастойнай работы ажыццяўляецца пры правядзенні бягучай атэстацыі (пытанні № 4, 8-12).

Раздел 2 Прымяненне электронных інфармацыйных рэсурсаў у бібліятэках

Тэма 2.1 Арганізацыя адаленага доступу да электронных інфармацыйных рэсурсаў

Заданне (6 гадзін)

Вывучыць з выкарыстаннем рэкамендуемай літаратуры наступныя пытанні:

1. Асноўныя параметры інфармацыйнага рэсурсу.
2. Ліцэнзійныя электронныя інфармацыйныя рэсурсы.
3. Ініцыятыва адкрытага доступу.
4. Асноўныя тыпы ліцэнзій Creative Commons.
5. Адрасаванне вэб-рэсурсаў. URL, URN, URI.
6. Спосабы адаленага доступу да рэсурсаў арганізацыі.
7. VPN – Віртуальная прыватная сетка.
8. Проксі-сервер.
9. Спосабы аўтэнтыфікацыі і аўтарызацыі карыстальнікаў.
10. Рэсурсы і сэрвісы віртуальнай чытальнай залы Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі.
11. Сістэмы інтэнраванага пошуку і доступу да электронных інфармацыйных рэсурсаў.

Літаратура для самастойнага вывучэння: [2, с. 6–33; 11, с. 90–101; 12, с. 101–110].

Патрабаванні да праверкі вынікаў самастойнай работы. Праверка вынікаў самастойнай работы ажыццяўляецца пры правядзенні бягучай атэстацыі (пытанні № 13-21).

Тэма 2.2 Электронныя бібліятэкі. Электронная дастаўка дакументаў

Заданне (4 гадзіны)

Вывучыць з выкарыстаннем рэкамендуемай літаратуры наступныя пытанні:

1. Гісторыя стварэння электронных бібліятэк (ЭБ).
2. Мэты і прынцыпы стварэння ЭБ.
3. Асаблівасці ліцэнзавання і правілы афармлення некаторых праграмных прадуктаў, якія распаўсюджваюцца на аснове свабодных ліцэнзій.
4. Асноўныя тэндэнцыі развіцця ЭБ.
5. Асноўныя тэхналагічныя працэсы ЭДД Тэрміналогія і праблемы функцыянавання ЭДД у бібліятэках.
6. Асаблівасці тэхналагічных працэсаў ЭДД у даведачна-бібліяграфічным абслугоўванні выдаленых карыстальнікаў.
7. Метады атрымання заказаў і дастаўкі копій у бібліятэках і бібліятэчных сетках.

Літаратура для самастойнага вывучэння: [2, с. 23–33; 8, с. 51–54].

Патрабаванні да праверкі вынікаў самастойнай работы. Праверка вынікаў самастойнай работы ажыццяўляецца пры правядзенні бягучай атэстацыі (пытанні № 23-28) і круглага стала.

Тэма 2.3 Арганізацыйнае забеспячэнне інфармацыйных тэхналогій **Заданне (6 гадзін)**

Вывучыць з выкарыстаннем рэкамендуемай літаратуры наступныя пытанні:

1. Падрыхтоўка задач да рашэння ў камп'ютарнай інфармацыйнай сістэме. Этапы рашэння бібліятэчных задач з дапамогай сродкаў вылічальнай тэхнікі і іх сутнасць.

2. Аўтаматызаваныя інфармацыйныя сістэмы: вызначэнні, віды і іх характарыстыка.

3. Агульныя і адметныя асаблівасці (функцыянальныя і іншыя) АБІС у адносінах да іншых відаў аўтаматызаваных інфармацыйных сістэм.

4. Асноўныя правілы набыцця і выкарыстання праграмных прадуктаў. Забеспячэнне бяспекі выкарыстання ПЗ.

5. Жыццёвы цыкл праграм. Мадэрнізацыя і замена ПЗ.

6. Асноўныя прынцыпы набыцця і выкарыстанні праграмных і апаратных сродкаў.

7. Чыннікі, якія ўплываюць на выбар тых ці іншых сродкаў.

8. Воблачныя тэхналогіі бібліятэкі.

Літаратура для самастойнага вывучэння: [8, с. 51–54; 15, с 102–106].

Патрабаванні да праверкі вынікаў самастойнай работы. Праверка вынікаў самастойнай работы ажыццяўляецца пры правядзенні бягучай атэстацыі (пытанні № 28-32).

Раздел 2 Прымяненне электронных інфармацыйных рэсурсаў у бібліятэках

Тэма 2.1 Арганізацыя аддаленага доступу да электронных інфармацыйных рэсурсаў

Заданне (6 гадзін)

Вывучыць з выкарыстаннем рэкамендуемай літаратуры наступныя пытанні:

1. Асноўныя параметры інфармацыйнага рэсурсу.
2. Ліцэнзійныя электронныя інфармацыйныя рэсурсы.
3. Ініцыятыва адкрытага доступу.
4. Асноўныя тыпы ліцэнзій Creative Commons.
5. Адрасаванне вэб-рэсурсаў. URL, URN, URI.
6. Спосабы аддаленага доступу да рэсурсаў арганізацыі.
7. VPN – Віртуальная прыватная сетка.
8. Проксі-сервер.
9. Спосабы аўтэнтыфікацыі і аўтарызацыі карыстальнікаў.
10. Рэсурсы і сэрвісы віртуальнай чытальнай залы Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі.
11. Сістэмы інтэрвананага пошуку і доступу да электронных інфармацыйных рэсурсаў.

Літаратура для самастойнага вывучэння: [2, 8, 9].

Патрабаванні да праверкі вынікаў самастойнай работы. Праверка вынікаў самастойнай работы ажыццяўляецца пры правядзенні бягучай атэстацыі (пытанне № 13-21).

Тэма 2.2 Электронныя бібліятэкі. Электронная дастаўка дакументаў

Заданне (4 гадзіны)

Вывучыць з выкарыстаннем рэкамендуемай літаратуры наступныя пытанні:

1. Гісторыя стварэння электронных бібліятэк (ЭБ).
2. Мэты і прынцыпы стварэння ЭБ.
3. Асаблівасці ліцэнзавання і правілы афармлення некаторых праграмных прадуктаў, якія распаўсюджваюцца на аснове свабодных ліцэнзій.
4. Асноўныя тэндэнцыі развіцця ЭБ.
5. Асноўныя тэхналагічныя працэсы ЭДД Тэрміналогія і праблемы функцыянавання ЭДД у бібліятэках.
6. Асаблівасці тэхналагічных працэсаў ЭДД у даведачна-бібліяграфічным абслугоўванні выдаленых карыстальнікаў.
7. Метады атрымання заказаў і дастаўкі копій у бібліятэках і бібліятэчных сетках.

Літаратура для самастойнага вывучэння: [2, 6].

Патрабаванні да праверкі вынікаў самастойнай работы. Праверка вынікаў самастойнай работы ажыццяўляецца пры правядзенні бягучай атэстацыі (пытанне № 23-28) і круглага стала.

Тэма 2.3 Арганізацыйнае забеспячэнне інфармацыйных тэхналогій

Заданне (6 гадзін)

Вывучыць з выкарыстаннем рэкамендуемай літаратуры наступныя пытанні:

1. Падрыхтоўка задач да рашэння ў камп'ютарнай інфармацыйнай сістэме. Этапы рашэння бібліятэчных задач з дапамогай сродкаў вылічальнай тэхнікі і іх сутнасць.

2. Аўтаматызаваныя інфармацыйныя сістэмы: вызначэнні, віды і іх характарыстыка.

3. Агульныя і адметныя асаблівасці (функцыянальныя і іншыя) АБІС у адносінах да іншых відаў аўтаматызаваных інфармацыйных сістэм.

4. Асноўныя правілы набыцця і выкарыстання праграмных прадуктаў. Забеспячэнне бяспекі выкарыстання ПЗ.

5. Жыццёвы цыкл праграм. Мадэрнізацыя і замена ПЗ.

6. Асноўныя прынцыпы набыцця і выкарыстанні праграмных і апаратных сродкаў.

7. Чыннікі, якія ўплываюць на выбар тых ці іншых сродкаў.

8. Воблачныя тэхналогіі і бібліятэкі.

Літаратура для самастойнага вывучэння: [6, 12].

Патрабаванні да праверкі вынікаў самастойнай работы. Праверка вынікаў самастойнай работы ажыццяўляецца пры правядзенні бягучай атэстацыі (пытанне № 28-32) і круглага стала.

4.2 Пытанні для правядзення заліку па вучэбнай дысцыпліне

Пытанні для правядзення заліку па вучэбнай дысцыпліне «Асновы інфармацыйных тэхналогій»

1. Асноўныя этапы развіцця ІТ.
2. Базавыя інфармацыйныя тэхналогіі.
3. Прыкладныя інфармацыйныя тэхналогіі.
4. Характарыстыкі сучасных ЭВМ.
5. Месца і мэты выкарыстання інфармацыйных тэхналогій у бібліятэцы.
6. Склад і структура праграмага забеспячэння.
7. Прызначэнне і роля праграмага забеспячэння.
8. Класіфікацыя і магчымасці камп'ютарных сетак.
9. Асновы выкарыстання сеткавых тэхналогій для інфармацыйнага абмену.
10. Праграмае забеспячэнне World Wide Web.
11. Тэхналогіі Web-праграмавання.
12. ІТ апрацоўкі дадзеных: прызначэнне, характарыстыкі і асноўныя кампаненты.
13. Рэсурсы Інтэрнэт і іх класіфікацыя.
14. Адрасаванне вэб-рэсурсаў.
15. Асноўныя параметры інфармацыйнага рэсурсу.
16. Ліцэнзійныя электронныя інфармацыйныя рэсурсы.
17. Ініцыятыва адкрытага доступу.
18. Асноўныя тыпы ліцэнзій Creative Commons.
19. Спосабы адаленага доступу да рэсурсаў арганізацыі.
20. Рэсурсы і сэрвісы віртуальнай чытальнай залы Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі.
21. Сістэмы інтэграванага пошуку і доступу да электронных інфармацыйных рэсурсаў.
22. Спосабы ўліку статыстыкі выкарыстання электронных інфармацыйных рэсурсаў.
23. Мэты і прынцыпы стварэння ЭБ.
24. Асаблівасці ліцэнзавання і правілы афармлення некаторых праграмных прадуктаў, якія распаўсюджваюцца на аснове свабодных ліцэнзій.
25. Асноўныя тэндэнцыі развіцця ЭБ.
26. Асноўныя тэхналагічныя працэсы ЭДД Тэрміналогія і праблемы функцыянавання ЭДД у бібліятэках.
27. Асаблівасці тэхналагічных працэсаў ЭДД у даведачна-бібліяграфічным абслугоўванні выдаленых карыстальнікаў.
28. Праграмныя сістэмы доступу і абароны інфармацыі.

29. Этапы рашэння бібліятэчных задач з дапамогай сродкаў вылічальнай тэхнікі і іх сутнасць.

30. Фарміраванне патрабаванняў да АБІС. Распрацоўка тэхнічнага задання на распрацоўку або набыццё гатовай інфармацыйнай сістэмы.

31. Асноўныя прынцыпы набыцця і выкарыстання праграмных і апаратных сродкаў.

5. ДАПАМОЖНЫ РАЗДЗЕЛ

5.1 Вучэбная праграма па вучэбнай дысцыпліне

Установа адукацыі
“Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”
Інстытут павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Рэктар універсітэта

Н.У.Карчэўская

. . .2022

Рэг. № ВД-__ Пп/эуч.

ВУЧЭБНАЯ ПРАГРАМА ПА ДЫСЦЫПЛІНЕ АСНОВЫ ІНФАРМАЦЫЙНЫХ ТЭХНАЛОГІЙ

спецыяльнасці перападрыхтоўкі
2-23 02 71 Бібліятэказнаўства і бібліяграфія
кваліфікацыя: бібліятэкар-бібліёграф
у адпаведнасці з тыпавым вучэбным планам перападрыхтоўкі,
зацверджаным пастановай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь
ад 28.09.2020 № 260, рэг. № 25-13/126

Мінск, 2022

Распрацоўшчыкі праграмы:

В.І. Брычкоўскі, загадчык сектара падтрымкі сістэмы інфармацыйнага забеспячэння інавацыйнай дзейнасці дзяржаўнай установы “Нацыянальная бібліятэка Беларусі”, кандыдат тэхнічных навук

Рэкамендавана да зацвярджэння:

кафедрай культуралогіі і псіхалага-педагагічных дысцыплін Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў установы адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”

Пратакол пасяджэння ад 07.06.2022 № 33

Саветам Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў установы адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”

Пратакол пасяджэння ад 14.06.2022 № 6

Навукова-метадычным саветам установы адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”

Пратакол пасяджэння ад 15.06.2022 № 5

УВОДЗІНЫ

Вучэбная праграма па дысцыпліне “Асновы інфармацыйных тэхналогій” складзена ў адпаведнасці з адукацыйным стандартам перападрыхтоўкі кіруючых работнікаў і спецыялістаў па спецыяльнасці 2-23 02 71 “Бібліятэчнасць і бібліяграфія”, зацверджаным пастановай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 28.09.2020 № 259.

Для вывучэння дысцыпліны “Бібліятэчнасць” прадугледжана 38 вучэбных гадзін, якія ўключаюць 14 вучэбных гадзін аўдыторных заняткаў (з іх: 6 вучэбных гадзін лекцый, 6 вучэбных гадзін практычных заняткаў, 2 вучэбныя гадзіны – круглы стол); 24 вучэбныя гадзіны – самастойная работа слухачоў.

Вучэбная праграма знаёміць слухачоў з асновамі аўтаматызацыі бібліятэчна-інфармацыйных працэсаў з прымяненнем сучасных інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій.

Актуальнасць вучэбнай праграмы абумоўлена неабходнасцю асваення інфармацыйных тэхналогій у бібліятэчнай дзейнасці як актуальных рэсурсаў стратэгічнага развіцця.

Мэта: сфарміраваць у слухачоў сістэматызаваныя веды ў галіне прымянення сучасных інфармацыйных тэхналогій у дзейнасці бібліятэк і аўтаматызацыі бібліятэчна-інфармацыйных працэсаў.

Задачы:

вывучэнне слухачамі метадаў апрацоўкі інфармацыі ў складзе АБІС;
азнаямленне з сучаснымі тэндэнцыямі ў развіцці праграмага забеспячэння, сучаснымі патрабаваннямі да праграмага забеспячэння аўтаматызаваных бібліятэчна-інфармацыйных сістэм, крытэрыямі і метадыкай выбару прыкладнога праграмага забеспячэння;

азнаямленне з сучаснымі тэндэнцыямі развіцця электронных бібліятэк і ЭДД;

фарміраванне ў слухачоў уяўлення аб прызначэнні арганізацыйнага забеспячэння АБІС;

знаёмства з сучаснымі тэхналогіямі праграмавання;

навучанне практычным прыёмам, метадам і сродкам аналізу, пабудовы і выкарыстання Web-праграмавання ў бібліятэчна-інфармацыйнай дзейнасці;

атрыманне навыкаў падрыхтоўкі задач да рашэння ў камп'ютарнай інфармацыйнай сістэме;

атрыманне навыкаў працы з сродкамі аддаленага доступу да электронных інфармацыйных рэсурсаў.

Метады навучання: традыцыйныя (метады арганізацыі і ажыццяўлення вучэбна-пазнавальнай дзейнасці слухачоў; метады стымулявання і матывацыі вучэбна-пазнавальнай дзейнасці слухачоў; метады кантролю і самакантролю); актыўныя; інтэрактыўныя.

Сродкі навучання: аўдыяльныя, візуальныя, аўдыявізуальныя.

Форма атрымання адукацыі: завочная.

Формы вучэбных заняткаў: лекцыі, практычныя заняткі, круглы стол.

Асноўныя патрабаванні да вынікаў вучэбнай дзейнасці слухачоў.

У выніку асваення дысцыпліны ў слухача павінны быць сфарміраваны сацыяльна-асабовыя, акадэмічныя і прафесійныя кампетэнцыі.

Патрабаванні да фарміравання сацыяльна-асабовых кампетэнцый.

Слухач павінен:

ведаць ідэалогію беларускай дзяржавы, яе грамадскае прызначэнне, маральныя і прававыя нормы, умець улічваць іх у сваёй прафесійнай дзейнасці;

умець арыентавацца ў працэсах і тэндэнцыях развіцця сучаснага грамадства;

умець выкладаць і адстойваць каштоўнасці, ідэі, прадстаўлення, якія складаюць аснову арганізацыі і дзейнасці беларускага грамадства і дзяржавы, валодаць якасцямі грамадзянскасці;

ведаць сучасныя тэндэнцыі развіцця інфармацыйных тэхналогій.

Патрабаванні да фарміравання акадэмічных кампетэнцый:

Слухач павінен:

ведаць этапы рашэння бібліятэчных задач з дапамогай сродкаў вылічальнай тэхнікі і іх сутнасць;

ведаць асноўныя падыходы прымянення баз даных у аўтаматызаваных бібліятэчна-інфармацыйных сістэмах;

ведаць асновы выкарыстання сеткавых тэхналогій для інфармацыйнага абмену;

ведаць этапы распрацоўкі ПЗ;

ведаць асноўныя паняцці і метады тэхналогіі праграмавання;

ведаць метады арганізацыі захоўвання даных пры распрацоўцы і выкарыстанні ПЗ;

ведаць асновы HTML

ведаць асновы Web-праграмавання;

ведаць мэты і прынцыпы стварэння ЭБ;

ведаць асноўныя тэхналагічныя працэсы ЭДД.

Патрабаванні да фарміравання прафесійных кампетэнцый.

Слухач павінен:

умець:

выкарыстоўваць метады сістэмнага аналізу пры пастаноўцы задач аўтаматызацыі АБІС;

фарміраваць патрабаванні да АБІС;

выкарыстоўваць рэсурсы адкрытага доступу;

выкарыстоўваць рэсурсы і сэрвісы віртуальнай чытальнай залы Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі;

выкарыстоўваць асноўныя пратаколы і стандарты у рабоце бібліятэчна-інфармацыйных камп'ютарных сетак;

выбіраць неабходныя тэхналогіі і сродкі для стварэння праграм апрацоўкі інфармацыі ў АБІС.

У змест вучэбнай праграмы ўключаны матэрыялы для аўдыторнай работы з прымяненнем актыўных форм навучання і заданні для самастойнай работы.

Кантроль самастойнай работы слухачоў ажыццяўляецца падчас вучэбных заняткаў і бягучай атэстацыі. Пытанні і заданні для самастойнай работы ўключаны ў матэрыялы для бягучай атэстацыі.

ЗМЕСТ ПРАГРАМЫ

Раздзел 1 Прымяненне сучасных інфармацыйных тэхналогій у дзейнасці бібліятэк

Тэма 1.1 Сучасныя інфармацыйныя тэхналогіі ў бібліятэцы
(4 гадзіны, з іх: 2 гадзіны – лекцыя, 2 гадзіны – самастойная работа)

Прадмет, задачы і значэнне курса. Аб’ём і структура курса. Асноўныя формы вучэбнай працы па курсу. Аналіз літаратурных крыніц па тэме курса.

Асноўныя этапы развіцця ІТ. Прыкладное значэнне ІТ.

Асноўныя метады і сродкі ІТ.

Базавыя інфармацыйныя тэхналогіі. Тэхналогіі баз даных. Гіпертэкставыя тэхналогіі. Мультымедычныя тэхналогіі. Тэхналогіі праграмавання. Тэлекамунікацыйныя тэхналогіі.

Прыкладныя інфармацыйныя тэхналогіі. Спецыяльныя (прадметныя) інфармацыйныя тэхналогіі. Месца і мэты выкарыстання інфармацыйных тэхналогій у бібліятэцы

Тэма 1.2 Аўтаматызаваныя бібліятэчна-інфармацыйныя тэхналогіі
(8 гадзін, з іх: 2 гадзіны – лекцыя, 6 гадзін – самастойная работа)

Характарыстыкі сучасных ЭВМ.

Прызначэнне і роля праграмнага забеспячэння. Прызначэнне і функцыі аперацыйных сістэм.

Склад і структура праграмнага забеспячэння. Агульнае і прыкладное праграмае забеспячэнне. Сістэмнае ПЗ (базавае і сэрвіснае ПЗ).

Класіфікацыя і магчымасці камп’ютарных сетак. Сучасныя сродкі тэлекамунікацый. Віды камп’ютарных сетак і асноўныя патрабаванні да іх характарыстык. Асновы выкарыстання сеткавых тэхналогій для інфармацыйнага абмену.

Асноўныя пратаколы і стандарты, якія выкарыстоўваюцца пры пабудове бібліятэчна-інфармацыйных камп’ютарных сетак.

Праграмае забеспячэнне World Wide Web. Структура праграмнага забеспячэння Internet. Пратаколы перадачы даных. Асноўныя прынцыпы і структура базавага пратаколу HTTP. Вэб-серверы. Вэб-кліенты.

Тэхналогіі Web-праграмавання. Агульныя падыходы да распрацоўкі web-сэрвісаў. Тэхналогіі стварэння размеркаваных кліент-серверных інфармацыйных сістэм. Мовы разметкі.

Інструментальнае асяроддзе для распрацоўкі праграм.

ІТ апрацоўкі дадзеных: прызначэнне, характарыстыкі і асноўныя кампаненты. Сродкі захоўвання даных. Асноўныя падыходы прымянення баз даных у аўтаматызаваных бібліятэчна-інфармацыйных сістэмах.

Раздзел 2 Прымяненне электронных інфармацыйных рэсурсаў у бібліятэках

Тэма 2.1 Арганізацыя адаленага доступу да электронных інфармацыйных рэсурсаў (10 гадзін, з іх: 4 гадзіны – практычны занятак, 6 гадзін – самастойная работа)

Рэсурсы Інтэрнэт і іх класіфікацыя. Паняцце інфармацыйнага рэсурсу. Сродкі атрымання інфармацыі. Электронныя базы даных. Сайты. Сэрвісы. Асноўныя параметры інфармацыйнага рэсурсу.

Ліцэнзійныя электронныя інфармацыйныя рэсурсы. Ініцыятыва адкрытага доступу. Часопісы і рэпазітары адкрытага доступу. Асноўныя тыпы ліцэнзіі Creative Commons.

Адрасаванне вэб-рэсурсаў. URL, URN, URI

Асновы HTML. Сутнасць гіпертэксту і версіі HTML. Структура дакумента HTML. Сінтаксіс элементаў HTML. Тэгі. Элементы блокавага ўзроўню і радковыя элементы. Крос-браўзернасць.

Спосабы адаленага доступу да рэсурсаў арганізацыі. VPN – Віртуальная прыватная сетка. Проксі-сервер.

Спосабы аўтэнтыфікацыі і аўтарызацыі карыстальнікаў. Сістэмы федэратыўнай ідэнтыфікацыі. Распаўсюджаныя праграмныя сістэмы доступу і абароны інфармацыі.

Рэсурсы і сэрвісы віртуальнай чыгальнай залы Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі. Сістэмы інтэнраванага пошуку і доступу да электронных інфармацыйных рэсурсаў.

Спосабы ўліку статыстыкі выкарыстання электронных інфармацыйных рэсурсаў.

Тэма 2.2 Электронныя бібліятэкі. Электронная дастаўка дакументаў (8 гадзін, з іх: 2 гадзіны – лекцыя, 2 гадзіны – круглы стол, 4 гадзіны – самастойная работа)

Гісторыя стварэння электронных бібліятэк (ЭБ). Асноўныя тэрміны і становішчы. Азначэнні тэрмінаў “лічбавая бібліятэка”, “электронная бібліятэка”, “віртуальная бібліятэка”, “гібрыдная бібліятэка”, “архіў адкрытага доступу”, “інстытуцыянальны рэпазіторый”, “тэматычны рэпазіторый”. Вызначэнне і характарыстыкі ЭБ. Мэты і прынцыпы стварэння ЭБ. Арганізацыйна-структурная мадэль ЭБ і яе элементы. Асноўныя тэндэнцыі развіцця ЭБ.

Праграмнае забеспячэнне для ЭБ. Выбар праграмнай абалонкі ЭБ (камерцыйнае і вольна распаўсюджванае ПЗ). Асаблівасці ліцэнзавання і правілы афармлення некаторых праграмных прадуктаў, якія распаўсюджваюцца на аснове свабодных ліцэнзій. Праграмныя прадукты, якія распаўсюджваюцца на аснове General Public License (Універсальнай грамадскай ліцэнзіі).

Пошуковы інтэрфейс электронных бібліятэк.

Тэрміналогія і праблемы функцыянавання ЭДД у бібліятэках.

Схема функцыянавання сістэмы ЭДД. Асноўныя тэхналагічныя працэсы ЭДД. Атрыманне замовы на капіраванне. Апрацоўка замовы. Выраб копій або іх пошук у электронных сховішчах. Дастаўка копій заказчыку; разлік і выпіска рахункі. Захоўванне копій.

Асаблівасці тэхналагічных працэсаў ЭДД у даведачна-бібліяграфічным абслугоўванні выдаленых карыстальнікаў. Метады атрымання заказаў і дастаўкі копій у бібліятэках і бібліятэчных сетках.

Тэма 2.3 Арганізацыйнае забеспячэнне інфармацыйных тэхналогій
(8 гадзін, з іх: 2 гадзіны – практычны занятак, 6 гадзін – самастойная работа)

Падрыхтоўка задач да рашэння ў камп'ютарнай інфармацыйнай сістэме. Этапы рашэння бібліятэчных задач з дапамогай сродкаў вылічальнай тэхнікі і іх сутнасць.

Аўтаматызаваныя інфармацыйныя сістэмы: вызначэнні, віды і іх характарыстыка. Агульныя і адметныя асаблівасці (функцыянальныя і іншыя) АБІС у адносінах да іншых відаў аўтаматызаваных інфармацыйных сістэм.

Фарміраванне патрабаванняў да АБІС. Распрацоўка тэхнічнага задання на распрацоўку або набыццё гатовай інфармацыйнай сістэмы.

Распрацоўка дакументацыі для карыстальнікаў і персаналу па рабоце з інфармацыйнай сістэмай.

Асноўныя правілы набыцця і выкарыстання праграмных прадуктаў. Забеспячэнне бяспекі выкарыстання ПЗ. Жыццёвы цыкл праграм. Мадэрнізацыя і замена ПЗ.

Асноўныя прынцыпы набыцця і выкарыстанні праграмных і апаратных сродкаў. Чыннікі, якія ўплываюць на выбар тых ці іншых сродкаў.

Воблачныя тэхналогіі і бібліятэкі.

МАТЭРЫЯЛЫ ДА АЎДЫТОРНАЙ РАБОТЫ З ВЫКАРЫСТАННЕМ АКТЫЎНЫХ ФОРМ НАВУЧАННЯ

Круглы стол

Тэма 2.2 Электронныя бібліятэкі. Электронная дастаўка дакументаў (2 гадзіны)

Мэта: замацаваць тэарэтычныя веды, якія датычацца праблемы стварэння і выкарыстання электронных бібліятэк і сістэм электроннай дастаўкі дакументаў.

Задачы:

Абмеркаваць асаблівасці выкарыстання тэрмінаў “лічбавая бібліятэка”, “электронная бібліятэка”, “віртуальная бібліятэка”, “гібрыдная бібліятэка”, “архіў адкрытага доступу”, “інстытуцыянальны рэпазіторый”, “тэматычны рэпазіторый”.

Вызначыць мэты і прынцыпы стварэння ЭБ.

Прааналізаваць варыянты пабудовы арганізацыйна-структурнай мадэлі ЭБ і выбару яе элементаў.

Абмеркаваць асноўныя тэндэнцыі развіцця ЭБ.

Азнаеміцца з прымяненнем праграмных абалочак для стварэння электронных бібліятэк.

Парадак узаемадзеяння: прадугледжана выступленне слухачоў з паведамленнямі па тэме круглага стала і выніках самастойнай работы з наступным абмеркаваннем.

Пытанні для абмеркавання:

1. Тэрміналогія і праблемы функцыянавання электронных бібліятэк.
2. Арганізацыйна-структурная мадэль ЭБ і яе элементы.
3. Праграмнае забеспячэнне для ЭБ.
4. Электронныя бібліятэкі і аўтарскае права.
5. Пошуковы інтэрфейс электронных бібліятэк.
6. Электронныя бібліятэкі і воблачныя тэхналогіі.
7. Асноўныя тэндэнцыі развіцця ЭБ.
8. Тэрміналогія і праблемы функцыянавання ЭДД у бібліятэках.
9. Асноўныя тэхналагічныя працэсы ЭДД.

МАТЭРЫЯЛЫ ДЛЯ САМАСТОЙНАЙ РАБОТЫ

Раздзел 1 Прымяненне сучасных інфармацыйных тэхналогій у дзейнасці бібліятэк

Тэма 1.1 Сучасныя інфармацыйныя тэхналогіі ў бібліятэцы

Заданне (2 гадзіны)

Вывучыць з выкарыстаннем рэкамендуемай літаратуры наступныя пытанні:

1. Асноўныя метады і сродкі ІТ.
2. Базавыя інфармацыйныя тэхналогіі.
3. Тэхналогіі баз даных.
4. Прыкладныя інфармацыйныя тэхналогіі.
5. Спецыяльныя (прадметныя) інфармацыйныя тэхналогіі.

Літаратура для самастойнага вывучэння: [1, с. 20–33; 4, с. 80–176].

Патрабаванні да праверкі вынікаў самастойнай работы. Праверка вынікаў самастойнай работы ажыццяўляецца пры правядзенні бягучай атэстацыі (пытанні № 1-3, 5).

Тэма 1.2 Аўтаматызаваныя бібліятэчна-інфармацыйныя тэхналогіі

Заданне (6 гадзін)

Вывучыць з выкарыстаннем рэкамендуемай літаратуры наступныя пытанні:

1. Класіфікацыя і магчымасці камп'ютарных сетак.
2. Характарыстыкі сучасных ЭВМ.
3. Прызначэнне і функцыі аперацыйных сістэм.
4. Асновы выкарыстання сеткавых тэхналогій для інфармацыйнага абмену.
5. Праграмнае забеспячэнне World Wide Web.
6. Структура праграмнага забеспячэння Internet. Пратаколы перадачы даных. Асноўныя прынцыпы і структура базавага пратаколу HTTP. Вэб-серверы. Вэб-кліенты
7. Тэхналогіі Web-праграмавання.
8. Інструментальнае асяроддзе для распрацоўкі праграм.
9. Асноўныя падыходы прымянення баз даных у аўтаматызаваных бібліятэчна-інфармацыйных сістэмах.

Літаратура для самастойнага вывучэння: [7, с. 7–14; 13, с. 131–149].

Патрабаванні да праверкі вынікаў самастойнай работы. Праверка вынікаў самастойнай работы ажыццяўляецца пры правядзенні бягучай атэстацыі (пытанні № 4, 8-12).

Раздзел 2 Прымяненне электронных інфармацыйных рэсурсаў у бібліятэках

Тэма 2.1 Арганізацыя аддаленага доступу да электронных інфармацыйных рэсурсаў

Заданне (6 гадзін)

Вывучыць з выкарыстаннем рэкамендуемай літаратуры наступныя пытанні:

1. Асноўныя параметры інфармацыйнага рэсурсу.
2. Ліцэнзійныя электронныя інфармацыйныя рэсурсы.
3. Ініцыятыва адкрытага доступу.
4. Асноўныя тыпы ліцэнзій Creative Commons.
5. Адрасаванне вэб-рэсурсаў. URL, URN, URI.
6. Спосабы аддаленага доступу да рэсурсаў арганізацыі.
7. VPN – Віртуальная прыватная сетка.
8. Проксі-сервер.
9. Спосабы аўтэнтыфікацыі і аўтарызацыі карыстальнікаў.
10. Рэсурсы і сэрвісы віртуальнай чытальнай залы Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі.
11. Сістэмы інтэраванага пошуку і доступу да электронных інфармацыйных рэсурсаў.

Літаратура для самастойнага вывучэння: [2, с. 6–33; 11, с. 90–101; 12, с. 101–110].

Патрабаванні да праверкі вынікаў самастойнай работы. Праверка вынікаў самастойнай работы ажыццяўляецца пры правядзенні бягучай атэстацыі (пытанні № 13-21).

Тэма 2.2 Электронныя бібліятэкі. Электронная дастаўка дакументаў

Заданне (4 гадзіны)

Вывучыць з выкарыстаннем рэкамендуемай літаратуры наступныя пытанні:

1. Гісторыя стварэння электронных бібліятэк (ЭБ).
2. Мэты і прынцыпы стварэння ЭБ.
3. Асаблівасці ліцэнзавання і правілы афармлення некаторых праграмных прадуктаў, якія распаўсюджваюцца на аснове свабодных ліцэнзій.
4. Асноўныя тэндэнцыі развіцця ЭБ.
5. Асноўныя тэхналагічныя працэсы ЭДД Тэрміналогія і праблемы функцыянавання ЭДД у бібліятэках.
6. Асаблівасці тэхналагічных працэсаў ЭДД у даведачна-бібліяграфічным абслугоўванні выдаленых карыстальнікаў.
7. Метады атрымання заказаў і дастаўкі копій у бібліятэках і бібліятэчных сетках.

Літаратура для самастойнага вывучэння: [2, с. 23–33; 8, с. 51–54].

Патрабаванні да праверкі вынікаў самастойнай работы. Праверка вынікаў самастойнай работы ажыццяўляецца пры правядзенні бягучай атэстацыі (пытанні № 23-28) і круглага стала.

Тэма 2.3 Арганізацыйнае забеспячэнне інфармацыйных тэхналогій **Заданне (6 гадзін)**

Вывучыць з выкарыстаннем рэкамендуемай літаратуры наступныя пытанні:

1. Падрыхтоўка задач да рашэння ў камп'ютарнай інфармацыйнай сістэме. Этапы рашэння бібліятэчных задач з дапамогай сродкаў вылічальнай тэхнікі і іх сутнасць.

2. Аўтаматызаваныя інфармацыйныя сістэмы: вызначэнні, віды і іх характарыстыка.

3. Агульныя і адметныя асаблівасці (функцыянальныя і іншыя) АБІС у адносінах да іншых відаў аўтаматызаваных інфармацыйных сістэм.

4. Асноўныя правілы набыцця і выкарыстання праграмных прадуктаў. Забеспячэнне бяспекі выкарыстання ПЗ.

5. Жыццёвы цыкл праграм. Мадэрнізацыя і замена ПЗ.

6. Асноўныя прынцыпы набыцця і выкарыстанні праграмных і апаратных сродкаў.

7. Чыннікі, якія ўплываюць на выбар тых ці іншых сродкаў.

8. Воблачныя тэхналогіі бібліятэкі.

Літаратура для самастойнага вывучэння: [8, с. 51–54; 15, с 102–106].

Патрабаванні да праверкі вынікаў самастойнай работы. Праверка вынікаў самастойнай работы ажыццяўляецца пры правядзенні бягучай атэстацыі (пытанні № 28-32).

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Дырэктар ІПКіПК

А.А.Філіпаў

. .2022

МАТЭРЫЯЛЫ ДЛЯ БЯГУЧАЙ АТЭСТАЦЫІ СЛУХАЧОЎ

Пытанні для правядзення заліку па дысцыпліне “Асновы інфармацыйных тэхналогій”

1. Асноўныя этапы развіцця ІТ.
2. Базавыя інфармацыйныя тэхналогіі.
3. Прыкладныя інфармацыйныя тэхналогіі.
4. Характарыстыкі сучасных ЭВМ.
5. Месца і мэты выкарыстання інфармацыйных тэхналогій у бібліятэцы.
6. Склад і структура праграмнага забеспячэння.
7. Прызначэнне і роля праграмнага забеспячэння.
8. Класіфікацыя і магчымасці камп’ютарных сетак.
9. Асновы выкарыстання сеткавых тэхналогій для інфармацыйнага абмену.
10. Праграмнае забеспячэнне World Wide Web.
11. Тэхналогіі Web-праграмавання.
12. ІТ апрацоўкі дадзеных: прызначэнне, характарыстыкі і асноўныя кампаненты.
13. Рэсурсы Інтэрнэт і іх класіфікацыя.
14. Адрасаванне вэб-рэсурсаў.
15. Асноўныя параметры інфармацыйнага рэсурсу.
16. Ліцэнзійныя электронныя інфармацыйныя рэсурсы.
17. Ініцыятыва адкрытага доступу.
18. Асноўныя тыпы ліцэнзіі Creative Commons.
19. Спосабы адаленага доступу да рэсурсаў арганізацыі.
20. Рэсурсы і сэрвісы віртуальнай чытальнай залы Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі.
21. Сістэмы інтэграванага пошуку і доступу да электронных інфармацыйных рэсурсаў.
22. Спосабы ўліку статыстыкі выкарыстання электронных інфармацыйных рэсурсаў.
23. Мэты і прынцыпы стварэння ЭБ.
24. Асаблівасці ліцэнзавання і правілы афармлення некаторых праграмных прадуктаў, якія распаўсюджваюцца на аснове свабодных ліцэнзій.
25. Асноўныя тэндэнцыі развіцця ЭБ.

26. Асноўныя тэхналагічныя працэсы ЭДД Тэрміналогія і праблемы функцыянавання ЭДД у бібліятэках.

27. Асаблівасці тэхналагічных працэсаў ЭДД у даведачна-бібліяграфічным абслугоўванні выдаленых карыстальнікаў.

28. Праграмныя сістэмы доступу і абароны інфармацыі.

29. Этапы рашэння бібліятэчных задач з дапамогай сродкаў вылічальнай тэхнікі і іх сутнасць.

30. Фарміраванне патрабаванняў да АБІС. Распрацоўка тэхнічнага задання на распрацоўку або набыццё гатовай інфармацыйнай сістэмы.

31. Асноўныя прынцыпы набыцця і выкарыстання праграмных і апаратных сродкаў.

СПІС РЭКАМЕНДУЕМАЙ ЛІТАРАТУРЫ

Асноўная

1. Алешин, Л. И. Обеспечение автоматизированных библиотечных информационных систем (АБИС) [Электронный ресурс] : учеб. пособие / Л. И. Алешин. – М. : ФОРУМ, 2018. – 430 с. : ил. – Режим доступа: <https://e-catalog.nlb.by/Record/BY-NLB-br0001424949>. – Дата доступа: 03.06.2022.
2. Малышева, Е. Н. Web-технологии [Электронный ресурс] : учебное пособие / Е. Н. Малышева ; Кемеровский государственный институт культуры, факультет информационных и библиотечных технологий, кафедра технологии автоматизированной обработки информации. – Кемерово : Кемеровский государственный институт культуры (КемГИК), 2018. – 116 с. – Режим доступа: <https://e.lanbook.com/book/121907>. – Дата доступа: 03.06.2022.

Дадатковая

3. АБИС ALIS WEB [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.ineak.by/catalogue/view-250?menu_id=73. – Дата доступа: 03.06.2022.
4. Алешин, Л. И. Библиотечноеведение. История библиотек и их современное состояние : учебное пособие / Л.И. Алешин. – М. : ФОРУМ : ИНФРА-М, 2022. – С. 80–176.
5. Барма, О. А. Использование профессионального видеоконтента в библиотечно-информационном образовании / О. А. Барма, Е. Э. Политевич // Развитие кадрового потенциала библиотек Российской Федерации в условиях цифровой экономики : сб. науч. ст. / Кемеровский государственный институт культуры. – Кемерово, 2021. – С. 31–41. – Режим доступа: <http://repository.buk.by/handle/123456789/24697?show=full>. – Дата доступа: 03.06.2022.
6. Барма, О. А. Самообразовательные практики библиотечных специалистов в условиях цифровой реальности / О. А. Барма, Е. Э. Политевич // Библиотека. Культура. Общество : материалы II Международной научно-практической конференции г. Орел, 17–18 марта 2022 года / Орловский государственный институт культуры [и др.] ; [редкол.: В. В. Матвеев (гл. ред.), Е. Э. Политевич и др.]. – Орел, 2022. – С. 166–173. – Режим доступа: <http://repository.buk.by/handle/123456789/26022?show=full>. – Дата доступа: 03.06.2022.
7. Белоновская, И. Л. Лингвистическое обеспечение АБИС: учебно-методическое пособие / И. Л. Белоновская. – Минск : БГУКИ, 2017. – 77 с.
8. Бридинг, Маршал. Продвинутое библиотечные технологии в период пандемии. Доклад 2021 г. по библиотечным системам [Электронный ресурс] / Бридинг, Маршал // Библиосфера. – 2021. – № 3. – С. 51–54. – Режим доступа: <https://doi.org/10.20913/1815-3186-2021-3-51-54>. – Дата доступа: 03.06.2022.
9. Вайцэховіч, Н. Ю. Інфармацыйна-дакументныя камунікацыі: некаторыя праблемы асэнсавання і навуковага развіцця / Н. Ю. Вайцэховіч //

Культура Беларуси: реалии современности : IX Международная научно-практическая конференция, посвященная 45-летию учреждения образования «Белорусский государственный университет культуры и искусств» (Минск, 8 октября 2020 г.) : сб. науч. ст. / Белорусский государственный университет культуры и искусств. – Минск, 2020. – С. 88–94. – Режим доступа: <http://repository.buk.by/handle/123456789/23007?show=full>. – Дата доступа: 03.06.2022.

10. Зайцева, Е. М. Организация поискового интерфейса библиотечно-информационных систем: простота versus эффективность [Электронный ресурс] / Е. М. Зайцева // Научные и технические библиотеки. – 2021. – № 11. – С. 131–146. – Режим доступа: <https://doi.org/10.33186/1027-3689-2021-11-131-146>. – Дата доступа: 03.06.2022.

11. Колкова, Н. И. Информационное обеспечение автоматизированных библиотечно-информационных систем (АБИС) : учебник / Н. И. Колкова, И. Л. Скипор. – 2-е изд. – М. : Юрайт, 2019 ; Кемерово : КемГИК. – 355 с.

12. Лёвкина (Вылегжанина), А. О. Компьютерные технологии в научно-исследовательской деятельности : учебное пособие / А. О. Лёвкина (Вылегжанина). – М. ; Берлин : Директ-Медиа, 2018. – 120 с.

13. Майстрович, Т. В. Роль научных электронных библиотек в расширении пространства знаний: монография / Т. В. Майстрович. – М. : [ИНИОН РАН], 2020. – 245 с. : рис.

14. Мотульский, Р. От земных забот – к облачным технологиям / Р. Мотульский // Библиотека. – 2020. – № 8. – С. 39–43.

15. Предеина, А. В. Базы данных библиотек: актуальные вопросы создания и использования [Электронный ресурс] / А. В. Предеина // Бібліяпанарама / Брэсцкая абласная бібліятэка імя М. Горкага, Адзел бібліятэказнаўства ; [складанне і рэдакцыя: Л. К. Кароль, А. С. Кузьміна]. – Мінск : БудМедыяПраект, 2019. – Вып. 22. – С. 102–106. – Режим доступа: http://www.brl.by/resursy/pechatnye-izdaniya/bibliopanorama_22.pdf. – Дата доступа: 03.06.2022.

16. Рак, И. П. Технологии облачных вычислений : учебное пособие / И. П. Рак, А. В. Платёнкин, Э. В. Сысоев ; Тамбовский государственный технический университет. – Тамбов : Тамбовский государственный технический университет (ТГТУ), 2017. – 82 с.

17. Роббинс, Д. Н. Веб-дизайн для начинающих. HTML, CSS, JavaScript и веб-графика / Дженнифер Нидерст Роббинс. – 5-е изд. – Санкт-Петербург : БХВ-Петербург, 2021. – 912 с., [22] л. фот. : рис., табл.

18. Сирант, О. В. Работа с базами данных / О. В. Сирант, Т. А. Коваленко. – 2-е изд., испр. – М. : Национальный Открытый Университет “ИНТУИТ”, 2016. – 150 с.

19. Технологии обеспечения безопасности информационных систем [Электронный ресурс] : учебное пособие / А. Л. Марухленко [и др.]. – М. ; Берлин : Директ-Медиа, 2021. – 210 с. : ил., схем., табл. – Режим доступа: <https://biblioclub.ru/index.php?page=book&id=598988>. – Дата доступа: 03.06.2022.

20. Технология разработки интернет ресурсов: курс лекций : учебное пособие / авт.-сост. И. А. Журавлёва. – Ставрополь : Северо-Кавказский Федеральный университет (СКФУ), 2018. – 171 с.

21. Тимошенко, И. В. Управление цифровыми правами доступа в информационных системах электронных библиотек и архивов [Электронный ресурс] / И. В. Тимошенко // Научные и технические библиотеки. – 2021. – № 11. – С. 85–104. Режим доступа: <https://doi.org/10.33186/1027-3689-2021-11-85-104>. – Дата доступа: 03.06.2022.

22. Чуешев, А. В. Распределенные информационные системы : учебно-методическое пособие / А. В. Чуешев ; Кемеровский государственный университет. – Кемерово : Кемеровский государственный университет, 2019. – 252 с.

Нормативные правовые акты

23. Кодэкс Рэспублікі Беларусь аб культуры [Электронны рэсурс] : 20 ліпеня 2016 г., № 413-З : прыняты Палатай прадстаўнікоў 24 чэрвеня 2016 г. : адобр. Саветам Рэсп. 30 чэрвеня 2016 г. // Рэжым доступу: <https://pravo.by/document/?guid=12551&p0=Hk1600413>. – Дата доступа: 03.06.2022.

24. Об авторском праве и смежных правах [Электронный ресурс] : Закон Респ. Беларусь, 17 мая 2011 г., № 262-З. – Режим доступа: <https://etalonline.by/document/?regnum=h11100262>. – Дата доступа: 03.06.2022.

25. Об информации, информатизации и защите информации [Электронный ресурс] : Закон Респ. Беларусь, 10 нояб. 2008 г., № 455-З. – Режим доступа: <https://pravo.by/document/?guid=3871&p0=h10800455>. – Дата доступа: 03.06.2022.

26. О концепции информационной безопасности Республики Беларусь [Электронный ресурс] : постановление Совета безопасности Респ. Беларусь, 18 марта 2019 г., № 1 // Режим доступа: https://pravo.by/upload/docs/op/P219s0001_1553029200.pdf. – Дата доступа: 03.06.2022.

27. Государственная программа “Культура Беларуси” на 2021–2025 гг. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://pravo.by/upload/docs/op/C22100053_1612558800.pdf. – Дата доступа: 03.06.2022.

5.2 Спіс літаратуры

Асноўная

1. Алешин, Л. И. Обеспечение автоматизированных библиотечных информационных систем (АБИС) [Электронный ресурс] : учеб. пособие / Л. И. Алешин. – М. : ФОРУМ, 2018. – 430 с. : ил. – Режим доступа: <https://e-catalog.nlb.by/Record/BY-NLB-br0001424949>. – Дата доступа: 03.06.2022.
2. Малышева, Е. Н. Web-технологии [Электронный ресурс] : учебное пособие / Е. Н. Малышева ; Кемеровский государственный институт культуры, факультет информационных и библиотечных технологий, кафедра технологии автоматизированной обработки информации. – Кемерово : Кемеровский государственный институт культуры (КемГИК), 2018. – 116 с. – Режим доступа: <https://e.lanbook.com/book/121907>. – Дата доступа: 03.06.2022.

Дадатковая

3. АБИС ALIS WEB [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.ineak.by/catalogue/view-250?menu_id=73. – Дата доступа: 03.06.2022.
4. Алешин, Л. И. Библиотекведение. История библиотек и их современное состояние : учебное пособие / Л.И. Алешин. – М. : ФОРУМ : ИНФРА-М, 2022. – С. 80–176.
5. Барма, О. А. Использование профессионального видеоконтента в библиотечно-информационном образовании / О. А. Барма, Е. Э. Политевич // Развитие кадрового потенциала библиотек Российской Федерации в условиях цифровой экономики : сб. науч. ст. / Кемеровский государственный институт культуры. – Кемерово, 2021. – С. 31–41. – Режим доступа: <http://repository.buk.by/handle/123456789/24697?show=full>. – Дата доступа: 03.06.2022.
6. Барма, О. А. Самообразовательные практики библиотечных специалистов в условиях цифровой реальности / О. А. Барма, Е. Э. Политевич // Библиотека. Культура. Общество : материалы II Международной научно-практической конференции г. Орел, 17–18 марта 2022 года / Орловский государственный институт культуры [и др.] ; [редкол.: В. В. Матвеев (гл. ред.), Е. Э. Политевич и др.]. – Орел, 2022. – С. 166–173. – Режим доступа: <http://repository.buk.by/handle/123456789/26022?show=full>. – Дата доступа: 03.06.2022.
7. Белоновская, И. Л. Лингвистическое обеспечение АБИС: учебнометодическое пособие / И. Л. Белоновская. – Минск : БГУКИ, 2017. – 77 с.
8. Бридинг, Маршал. Продвинутое библиотечные технологии в период пандемии. Доклад 2021 г. по библиотечным системам [Электронный ресурс] / Бридинг, Маршал // Библиосфера. – № 3. – С. 51–54. – Режим доступа: <https://doi.org/10.20913/1815-3186-2021-3-51-54>. – Дата доступа: 03.06.2022.

9. Вайцэховіч, Н. Ю. Інфармацыйна-дакументныя камунікацыі: некаторыя праблемы асэнсавання і навуковага развіцця / Н. Ю. Вайцэховіч // Культура Беларусі: рэаліі савременности : IX Міжнародная навучна-практычная канферэнцыя, посвященная 45-летію ўчреждения образования «Белорусский государственный университет культуры и искусств» (Минск, 8 октября 2020 г.) : сб. науч. ст. / Белорусский государственный университет культуры и искусств. – Минск, 2020. – С. 88–94. – Режим доступа: <http://repository.buk.by/handle/123456789/23007?show=full>. – Дата доступа: 03.06.2022.

10. Зайцева, Е. М. Организация поискового интерфейса библиотечно-информационных систем: простота versus эффективность [Электронный ресурс] / Е. М. Зайцева // Научные и технические библиотеки. – 2021. – № 11. – С. 131–146. – Режим доступа: <https://doi.org/10.33186/1027-3689-2021-11-131-146>. – Дата доступа: 03.06.2022.

11. Колкова, Н. И. Информационное обеспечение автоматизированных библиотечно-информационных систем (АБИС) : учебник / Н. И. Колкова, И. Л. Скипор. – 2-е изд. – М. : Юрайт, 2019 ; Кемерово : КемГИК. – 355 с.

12. Лёвкина (Вылегжанина), А. О. Компьютерные технологии в научно-исследовательской деятельности : учебное пособие / А. О. Лёвкина (Вылегжанина). – М. ; Берлин : Директ-Медиа, 2018. – 120 с.

13. Майстрович, Т. В. Роль научных электронных библиотек в расширении пространства знаний: монография / Т. В. Майстрович. – М. : [ИНИОН РАН], 2020. – 245 с. : рис.

14. Мотульский, Р. От земных забот – к облачным технологиям / Р. Мотульский // Библиотека. – 2020. – № 8. – С. 39–43.

15. Предеина, А. В. Базы данных библиотек: актуальные вопросы создания и использования [Электронный ресурс] / А. В. Предеина // Бібліяпанарама / Брэсцкая абласная бібліятэка імя М. Горкага, Адзел бібліятэказнаўства ; [складанне і рэдакцыя: Л. К. Кароль, А. С. Кузьміна]. – Мінск : БудМедыяПраект, 2019. – Вып. 22. – С. 102–106. – Режим доступа: http://www.brl.by/resursy/pechatnye-izdaniya/bibliopanorama_22.pdf. – Дата доступа: 03.06.2022.

16. Разработать научно-методические подходы к процессам планирования развития сферы культуры. Создать концепцию планирования развития сферы культуры Республики Беларусь на среднесрочную перспективу : отчет о научно-исследовательской работе (№ госрегистрации 20200614). Научный руководитель : Т. В. Ротко. – Минск : БГУКИ, 2020. – С. 213–240.

17. Рак, И. П. Технологии облачных вычислений : учебное пособие / И. П. Рак, А. В. Платёнкин, Э. В. Сысоев ; Тамбовский государственный технический университет. – Тамбов : Тамбовский государственный технический университет (ТГТУ), 2017. – 82 с.

18. Роббинс, Д. Н. Веб-дизайн для начинающих. HTML, CSS, JavaScript и веб-графика / Дженнифер Нидерст Роббинс. – 5-е изд. – Санкт-Петербург : БХВ-Петербург, 2021. – 912 с., [22] л. фот. : рис., табл.

19. Сирант, О. В. Работа с базами данных / О. В. Сирант, Т. А. Коваленко. – 2-е изд., испр. – М. : Национальный Открытый Университет “ИНТУИТ”, 2016. – 150 с.

20. Технологии обеспечения безопасности информационных систем [Электронный ресурс] : учебное пособие / А. Л. Марухленко [и др.]. – М. ; Берлин : Директ-Медиа, 2021. – 210 с. : ил., схем., табл. – Режим доступа: <https://biblioclub.ru/index.php?page=book&id=598988>. – Дата доступа: 03.06.2022.

21. Технология разработки интернет ресурсов: курс лекций : учебное пособие / авт.-сост. И. А. Журавлёва. – Ставрополь : Северо-Кавказский Федеральный университет (СКФУ), 2018. – 171 с.

22. Тимошенко, И. В. Управление цифровыми правами доступа в информационных системах электронных библиотек и архивов [Электронный ресурс] / И. В. Тимошенко // Научные и технические библиотеки. – 2021. – № 11. – С. 85–104. Режим доступа: <https://doi.org/10.33186/1027-3689-2021-11-85-104>. – Дата доступа: 03.06.2022.

23. Чуешев, А. В. Распределенные информационные системы : учебно-методическое пособие / А. В. Чуешев ; Кемеровский государственный университет. – Кемерово : Кемеровский государственный университет, 2019. – 252 с.

Нарматыўныя прававыя акты

24. Кодэкс Рэспублікі Беларусь аб культуры [Электронны рэсурс] : 20 ліпеня 2016 г., № 413-З : прыняты Палатай прадстаўнікоў 24 чэрвеня 2016 г. : адобр. Саветам Рэсп. 30 чэрвеня 2016 г. // Рэжым доступу: <https://pravo.by/document/?guid=12551&p0=Hk1600413>. – Дата доступа: 03.06.2022.

25. Об авторском праве и смежных правах [Электронный ресурс] : Закон Респ. Беларусь, 17 мая 2011 г., № 262-З. – Режим доступа: <https://etalonline.by/document/?regnum=h11100262>. – Дата доступа: 03.06.2022.

26. Об информации, информатизации и защите информации [Электронный ресурс] : Закон Респ. Беларусь, 10 нояб. 2008 г., № 455-З. – Режим доступа: <https://pravo.by/document/?guid=3871&p0=h10800455>. – Дата доступа: 03.06.2022.

27. О концепции информационной безопасности Республики Беларусь [Электронный ресурс] : постановление Совета безопасности Респ. Беларусь, 18 марта 2019 г., № 1 // Режим доступа: https://pravo.by/upload/docs/op/P219s0001_1553029200.pdf. – Дата доступа: 03.06.2022.

28. Государственная программа “Культура Беларуси” на 2021–2025 гг. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://pravo.by/upload/docs/op/C22100053_1612558800.pdf. – Дата доступа: 03.06.2022.

5.3 Відэамагэрыялы па вучэбнай дысцыпліне

1. SEO-оптими́зация : [видео] ОЗМ КемГИК : [офиц. аккаунт на YouTube]. – Режим доступа: <https://www.youtube.com/watch?v=NiQzUYLqiCE>.
2. Круглый стол «Цифровая трансформация учреждения культуры и искусства в информационном пространстве» : [видео] ОЗМ КемГИК : [офиц. аккаунт на YouTube]. – Режим доступа: <https://www.youtube.com/watch?v=y0LRhsrI7U8&t=645s>.
3. Онлайн семинар «Электронные библиотечные системы в библиотеках: актуальные вопросы взаимодействия»: [видео] Университетской библиотеки онлайн: [офиц. аккаунт на YouTube]. – Режим доступа: <https://www.youtube.com/watch?v=Ujb6ABLwhXs>.
4. Открытый семинар «Раскрываем и анализируем потенциал вашего Репозитория» : [видео] Научная библиотека БНТУ: [офиц. аккаунт на YouTube]. – Режим доступа: https://www.youtube.com/watch?v=P9_Pen2Qc-s.
5. Просто о нужном. Как начать работу с ИРБИС 64 : [видео] ГПНТБ России: [офиц. аккаунт на YouTube]. – Режим доступа: <https://www.youtube.com/watch?v=HZFc7VSK9Qw>.
6. Учреждения культуры в медиасреде : [видео] Творческие люди : [офиц. аккаунт на YouTube]. – Режим доступа: <https://www.youtube.com/watch?v=Aed661f7JrI>.
7. Цифровые ресурсы учреждений культуры и искусств : [видео] // ОЗМ КемГИК : [офиц. аккаунт на YouTube]. – Режим доступа: <https://www.youtube.com/watch?v=yrIK2HfTgpA>.

5.4 ГЛАСАРЫЙ:

1. інфармацыя – паведамленні, дадзеныя, незалежна ад формы іх прадстаўлення;
2. інфармацыйныя тэхналогіі – працэсы, спосабы пошуку, збору, захоўвання, апрацоўкі, прадастаўлення, распаўсюджвання інфармацыі і спосабы рэалізацыі такіх працэсаў і спосабаў;
3. інфармацыйная сістэма – сукупнасць змешчанай у базах дадзеных інфармацыі і інфармацыйных тэхналогій і тэхнічных сродкаў, якія забяспечваюць яе апрацоўку;
4. інфармацыйна-тэлекамунікацыйная сетка – тэхналагічная сістэма, прызначаная для перадачы інфармацыі па лініях сувязі, доступ да якой ажыццяўляецца з выкарыстаннем сродкаў вылічальнай тэхнікі;
5. уладальнік інфармацыі – асоба, якая самастойна стварыла інфармацыю або атрымала на падставе закона або дагавора права дазваляць або абмяжоўваць доступ да інфармацыі, якая вызначаецца пэўнымі крытэрыямі;
6. доступ да інфармацыі – магчымасць атрымання інфармацыі і яе выкарыстання;
7. канфідэнцыйнасць інфармацыі – патрабаванне не перадаваць такую інфармацыю трэцім асобам без згоды яе ўладальніка, абавязковае для выканання асобай, якая атрымала доступ да пэўнай інфармацыі;
8. прадастаўленне інфармацыі – дзеянні, накіраваныя на атрыманне інфармацыі пэўным колам асоб або на перадачу інфармацыі вызначанаму колу асоб;
9. распаўсюджванне інфармацыі – дзеянні, накіраваныя на атрыманне інфармацыі неўстаноўленым колам асоб або на перадачу інфармацыі нявызначанаму колу асоб;
10. электроннае паведамленне – інфармацыя, перададзеная або атрыманая карыстальнікам інфармацыйна-тэлекамунікацыйнай сеткі;
11. дакументаваная інфармацыя – зафіксаваная на фізічным носьбіце шляхам дакументавання інфармацыі з рэквізітамі, якія дазваляюць ідэнтыфікаваць такую інфармацыю;
12. электронны дакумент – дакументаваная інфармацыя, прадстаўленая ў электроннай форме, гэта значыць у форме, прыдатнай для ўспрымання чалавекам з дапамогай электронна-вылічальных машын, а таксама для перадачы па інфармацыйна-тэлекамунікацыйных сетках або апрацоўкі ў інфармацыйных сістэмах;
13. аператар інфармацыйнай сістэмы – грамадзянін або юрыдычная асоба, якая ажыццяўляе эксплуатацыю інфармацыйнай сістэмы, у тым ліку апрацоўку інфармацыі, якая змяшчаецца ў яе базах даных;

14. сайт у сетцы “Інтэрнэт” – сукупнасць праграм для электронна-вылічальных машын і іншай інфармацыі, якая змяшчаецца ў інфармацыйнай сістэме, доступ да якой ажыццяўляецца праз інфармацыйна-тэлекамунікацыйную сетку “Інтэрнэт” (далей – сетка “Інтэрнэт”) па даменных імёнах і (або) па сеткавых адрасах, якія дазваляюць ідэнтыфікаваць сайты ў сетцы “Інтэрнэт”;

15. старонка сайта ў сетцы “Інтэрнэт” (далей таксама – старонка Інтэрнэт) – частка сайта ў сетцы “Інтэрнэт”, доступ да якой забяспечваецца індэксам, які складаецца з даменнага імя і сімвалаў, вызначаных уладальнікам сайта “Інтэрнэт”;

16. даменнае імя – умоўнае абазначэнне, прызначанае для звароту да сайта ў сетцы Інтэрнэт у мэтах забеспячэння доступу да інфармацыі, размешчанай у сетцы Інтэрнэт;

17. сеткавы адрас – ідэнтыфікатар у сетцы перадачы даных, які вызначае абаненцкі тэрмінал або іншы сродак сувязі, які ўваходзіць у склад інфармацыйнай сістэмы пры аказанні тэлематычных паслуг сувязі;

18. уладальнік сайта ў сетцы “Інтэрнэт” – асоба, якая самастойна і па сваім меркаванні вызначае парадак выкарыстання сайта ў сетцы “Інтэрнэт”, у тым ліку парадак размяшчэння інфармацыі на такім сайце;

19. хостынг-правайдэр – асоба, якая аказвае паслугі па прадастаўленні вылічальных магутнасцей для размяшчэння інфармацыі ў інфармацыйнай сістэме, якая пастаянна падключана да сеткі “Інтэрнэт”.